

AKTUÁLNOST ODPOUŠTĚNÍ V NAŠÍ DOBĚ

Sergej O. Prokofjev

Kdo skutečné Boha zná, nebude mít zapotřebí svému bratrovi odpouštět, bude mít zapotřebí odpustit jen sobě samému, že neodpustil mnohem dříve. Lev Tolstoj

Pozorujeme-li vývoj lidstva v nové době a zvláště dějiny 20. století, opravdu nejtěžšího a nejtragičtějšího století celého pozemského bytí, tak můžeme konstatovat, jaké důležité místo v něm zaujímá problém "viny". Vždy opět znovu bylo toto probíráno v naší době v celé mnohostrannosti, počínaje u "viny" jednoho člověka vůči druhému až k "vině" nějakého národa vůči jinému. Také Anthroposofická společnost netvoří žádnou výjimku, neboť také v ní vzplanula vždy znovu po mnoho let, po desetiletí diskuse o problému "viny" na tragických událostech, které prodělávala po smrti Rudolfa Steinera a jejichž následky až do dneška ještě nejsou zcela překonány.

Přitom se v převážné většině diskusí, které byly o tomto tématu vedeny jak uvnitř tak mimo Anthroposofickou společnost, většinou zcela opomíjel pojem "odpouštění" v protikladu vůči negativnímu pojmu "viny". To souvisí s tím, že problém viny popřípadě neviny je především problémem právnickým, naproti tomu problém odpuštění morálním. Jsme ale v dnešní epoše materialismu a jednostranného intelektualismu daleko silněji orientováni jak ve společenském životě, tak i v individuálním chování jednotlivce na abstraktně-právní problém než na morálně-duchovní impulsy. Tak hrají také "příkazy" nebo "zákony" dávané zvenku člověku nebo sociálnímu společenství ještě stále daleko větší roli než morální intuice vyplývající z nejnvnitřnější části lidské bytosti, intuice, které vznikají na onom stupni individuálního vývoje, který Rudolf Steiner ve své *"Filozofii svobody"* nazval intuicemi "etického individualismu".!)

S dosažením tohoto stupně vnitřního vývoje je však bezprostředně spojena možnost, že může vzniknout druhý, *pozitivní* pól, který byl shora nazván "odpuštěním". Polarita mezi pojmy viny a odpouštění představuje současně ve

svém vzájemném vztahu jakýsi "barometr", který naznačuje stupeň působení konkrétního, křesťanského impulsu v naší civilizaci. Lze také říci, že protiklad na jedné straně starozákonního myšlení založeného jedině na příkázání, jakož i myšlení římsko-právního založeného jen na zákoně, na druhé straně budoucích ideálů svobody a lásky stojí zde před námi se vší jasností.

Přesto musíme, ač se tomu tak zřejmě má, konstatovat plni starosti, jak mimořádně slabě jsou vyvinuty vnitřní síly *odpuštění* v duši moderního člověka. To souvisí především s tím, že princip "kázaní o morálce" neboli "morálního imperativu", který byl po staletí mezi lidmi praktikován, ztrácí stále víc a více sílu tou měrou, jak lidé vstupují do dnešní epochy duše vědomé. Neboť tato duše vědomá nutně vzbuzuje intenzivní potřebu, nikoli jen slepě, popřípadě pasivně následovat ten či onen morální imperativ přicházející zvenčí, nýbrž vzbuzuje potřebu nalézt v *poznání* hlubších spirituálních impulsů doby základ a síly pro svobodný, individuální, mravní vztah k sobě samému a ke světu.

A uspokojit tuto centrální potřebu moderního člověka - najít duchovním poznáním také mravní impulsy lidského vývoje - k tomu je dnes povolána anthroposofie neboli moderní duchovní věda.

Z toho vyplývá také její zvláštní aktuálnost, jakož i její, jak lze plným právem říci, *nenahraditelnost* pro ty, kteří, vycházejíce ze správně pochopeného "znamení doby", usilují o to, aby dosáhli současného stupně duchovního vývoje světa a lidstva.